

**Základní škola Údlice, okres Chomutov
Stará čtvrť 363, 431 41 Údlice**

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Platná pro školní roky:

2024/2025

2025/2026

2026/2027

2027/2028

2028/2029

Vypracovala: Mgr. Markéta Mládková, školní metodik prevence

Obsah

Identifikační údaje o škole.....	3
Platnost ŠPS.....	3
Charakteristika školy.....	3
Úkoly primární prevence.....	4
Typy prevence ve školním prostředí.....	5
Hodnocení efektivity.....	5
Zmapování situace v oblasti prevence rizikových jevů.....	6-7
Cíle školní preventivní strategie.....	7-9
Legislativní východiska pro realizaci preventivní strategie – Příloha č.1.....	10-11

Seznam použitých zkratk:

ŠMP	- školní metodik prevence
VP	- výchovný poradce
ŠPP	- školní poradenské pracoviště
ŠPS	- školní preventivní strategie
MŠMT	- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OPL	- omamné a psychotropní látky
PPŠ	- preventivní program školy
PRCH	- projevy rizikového chování
PPP	- pedagogicko-psychologická poradna
SPC	- speciálně-pedagogické centrum
SVP	- středisko výchovné péče
OSPOD	- orgán sociálně-právní ochrany dítěte
SVČ	- středisko volného času

Identifikační údaje o škole

Adresa: Základní škola Údlice, Stará čtvrť 363, Údlice 431 41

Název školy: Základní škola Údlice, okres Chomutov

Kontakty:

tel. (sekretariát): 474 667 293

zs.udlice@volny.cz, www.zsudlice.cz

Vedení školy:

Mgr. Jiří Chloupek (ředitel školy)

Mgr. Michaela Šorsáková (zástupce ředitele, výchovný poradce)

Preventivní tým – Školní poradenské pracoviště

(založen ve školním roce 2024/2025) funguje ve složení:

ŠMP – Mgr. Markéta Mládková

VP - Mgr. Michaela Šorsáková (zástupce ředitele)

SP – Mgr. Kateřina Kaneová (speciální pedagog)

Platnost ŠPS

Platnost ŠPS je stanovena na 5 let.

Za její obsah a plnění zodpovídá ŠMP Mgr. Markéta Mládková

Charakteristika školy

Naše škola je menší základní školou vesnického typu a zahájila svou činnost s účinností od 10. 1. 1960. Zřizovatelem školy je Obecní úřad Údlice. V současné době školu navštěvuje 240 žáků rozdělených do 10 tříd – na 1. stupni: 1., 2., 3., 4. a 5. třída, na 2. stupni: 6., 7., 8.A, 8.B a 9. třída. Jsme spádovou školou a dojíždějí k nám žáci z mnoha obcí. Žáci se vzdělávají podle hlavního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Škola zahrnuje jeden objekt s učebnami, kabinety, kanceláři, počítačovou učebnou, školní dílnou a družinou. V areálu je učebna v altánu, volejbalové hřiště, běžecká dráha, doskočiště a školní pozemek. Součástí školy je školní jídelna umístěná v budově bývalého středního odborného učiliště, během hodin tělesné výchovy a příležitostně pořádání kulturních akcí je využívána obecní tělocvična.

Všichni pracovníci, kteří se podílejí na vzdělávání a výchově, mají středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání. Na škole působí okolo 17 pedagogů, včetně ředitele školy a jeho zástupce. Kvalifikovanost učitelského sboru se pohybuje v oblasti 71–100 %. Jsou tu jak mladí učitelé, tak zkušení pedagogové. Počet pedagogů na škole, po přepočtu na plný pracovní úvazek, je přibližně 11.

Školní metodik prevence absolvoval v červnu roku 2021 akreditované studium (250 hodin) k výkonu specializovaných činností prevence sociálně patologických jevů.

Úkoly primární prevence

ŠPS je dlouhodobý program primární prevence rizikového chování dětí a mládeže vycházející z preventivní strategie MŠMT ČR.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže:

Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28.

Oblasti, kterými se primární prevence zabývá:

Dle odborné literatury k současné školní prevenci rozlišujeme **devět oblastí rizikového chování**.

1. extrémně rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
2. záškoláctví
3. šikana a extrémní projevy agrese
4. extremismus, rasismus, xenofobie, homofobie
5. negativní působení sekt
6. prevence v adiktologii - užívání omamných a návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky)
7. rizikové sexuální chování a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s rizikovým sexuálním chováním
8. spektrum poruch příjmu potravy
9. okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN (týrané, zanedbávané a zneužívané dítě)

Další příklady rizikových projevů chování, kde je nutné rozpoznání a zajištění včasné intervence:

- domácí násilí
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- vandalismus, kriminalita, delikvence
- sebepoškozování
- příslušnosti k subkulturám (Emo, Punk, Hip hop, Gothic, Skinheads ad.)
- příslušnosti k náboženským sektám a novým náboženským hnutím
- netolismus a hazardní až patologické hráčství

Hlavním cílem primární prevence je **předcházení rizikovým projevům chování**.

Strategie zahrnuje i situace, kdy je nutné využít zásad včasné intervence a dodržovat společně dohodnuté postupy. Jsou zpracovány jako krizové plány a metodická doporučení k primární prevenci rizikového chování MŠMT pro jednotlivé situace, kde je napsáno: KDO se tím zabývá, CO se bude dělat a JAK. Krizové plány jsou přílohou MPP.

Typy prevence ve školním prostředí (vysvětlení pojmů)

Školská primární prevence

Na úrovni škol a školských zařízení zajišťují ŠMP pouze formu primární prevence, přesněji **primární prevenci rizikového chování**, která zahrnuje soubor jakýchkoli zdravotních, sociálních, výchovných či jiných intervencí a opatření směřujících k předcházení výskytu rizikového chování, zamezujících jeho další progresi, zmírňujících již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhajících řešit jeho důsledky.

Základním principem je tedy výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Cílem je zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Aktuální pojetí primární prevence rozlišuje **dva základní typy prevence**:

- a) specifickou primární prevenci**
- b) nespecifickou primární prevenci**

a) Specifická primární prevence

Je charakterizována konkrétním cílem aktivity – předcházení projevům rizikového chování.

Specifická primární prevence se dle skupiny dále dělí na:

- **všeobecnou primární prevenci**
- **selektivní primární prevenci**
- **indikovanou primární prevenci**

Všeobecná primární prevence

Za všeobecnou primární prevenci považujeme takové preventivní působení, kdy jediným faktorem, který zohledňujeme, je věk cílové skupiny. Jedná se o běžnou populaci dětí, mládeže.

Selektivní primární prevence

U cílové skupiny selektivní primární prevence lze předpokládat, že se vyskytne rizikové chování. Zacílena je na skupiny osob.

Indikovaná primární prevence

Primární prevence indikovaná se věnuje jedincům takovým, u kterých je předpoklad vzniku a rozvoje rizikového chování nebo se u těchto jedinců již vyskytuje.

b) ***Nespecifická primární prevence***

Nespecifickou primární prevencí jsou veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využití a organizace volného času; například zájmové kroužky, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování daných společenských pravidel a norem, zdravého osobnostního a sociálního rozvoje a dále podporují smysl k odpovědnosti za své chování a jednání.

Způsob hodnocení efektivity ŠPS

- kdy: ŠPP – po ukončení platnosti strategie
PPŠ – závěrečná zpráva o PPŠ (ročně)
- jak: evidence a srovnávání, zpětné vazby, dotazníková šetření, výskyt RPCH – statistiky, spokojenost
- kdo: Školní metodik prevence

Zmapování situace v oblasti prevence rizikového chování

1. Sociální a jiné okolí školy

Žáci navštěvující školu jsou převážně z obce Údlice či okolních obcí (Přečaply, Nezabylice, Bílence, Hrušovany, Škrle, Velemyšleves, Truzenice aj.) Jako problematické se jeví právě dojíždění žáků do a ze školy, jelikož během čekání na autobusové zastávce často dochází k výskytu nežádoucích projevů chování (např. vulgární pokřikování mezi žáky navzájem, nepořádek v okolí zastávky, někdy dochází k poškození vybavení zastávky MHD, případně k slovním střetům s dalšími účastníky přepravy). Jelikož se jedná o situace odehrávající se v době po vyučování, jsou řešeny ve spolupráci se zřizovatelem školy, obcí Údlice, pohovorem se zákonnými zástupci žáků a také soustavnou edukací žáků v době vyučování o vhodném a bezpečném chování při čekání na dopravní spoj.

Dalším specifikem školy je velká sociální různorodost žáků, někteří žijí již po několik generací na vesnici spolu se svými rodiči a prarodiči, jiní se přistěhovali do oblastí tzv. „nové výstavby“, takže jejich komunitní fungování a spojení s vesnicí teprve probíhá, a další žáci dojíždějí z Chomutova, kde je opět jiné sociokulturní zázemí a odlišné trávení volného času než v okolních vesnicích.

V současné době někteří obyvatelé Údlic nesouhlasí s fungováním ubytovny v budově bývalé fary vedle kostela, jelikož se obávají většího rozvoje rizikového (případně delikventního či kriminálního) chování těchto obyvatel a jejich vlivu na rozvoj, bezpečnost a klid v obci.

V oblasti primární prevence rizikového chování spolupracuje škola s těmito organizacemi: Obec Údlice, Policie ČR, PPP Chomutov, OSPOD, SPC Měcholupy, OS-Světlo Kadaň, K-centrum Chomutov, Dyáda, Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem a dalšími.

2. Informace od učitelů

Učitelé hodnotí situaci v oblasti prevence rizikového chování přiměřenou vývoji společnosti a jejího vlivu na mladší generace. Ve škole se případy rizikového chování příliš nevyskytují, nejčastějším jevem je záškoláctví, projevy verbální agrese, ničení školního majetku (WC), kouření tzv. vapů či elektronických cigaret. Časté je řešení klimatu třídy, vzájemného chování žáků a kyberšikany.

3. Informace od rodičů

Na základě rozhovorů s některými zákonnými zástupci vyplynulo, že někteří rodiče doma se svými dětmi o rizikových jevech nemluví a vše nechávají na škole. Škola na www.zsudlice.cz umístila všechny dokumenty týkající se prevence a oblasti prevence, aby zlepšila informovanost zákonných zástupců. Dále jsou realizovány programy z oblasti primární prevence zaměřené na rodiče, zákonné zástupce – například tematika kyberšikany a sociálních sítí.

4. Informace od žáků

Žáci jsou s preventivními aktivitami jsou spokojeni. V loňském roce kladně hodnotili zejména spolupráci s Policií ČR na besedách, projekty Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem zastoupeného Mgr. Annou Milerovou, protidrogový vlak - Revolution train, workshopy z oblasti Mediální výchovy aj. Informace byly zjištěny formou diskuse se žáky.

5. Informace z vyhodnocení Minimálních preventivních programů (MPP) realizovaných na škole v uplynulých letech

Výskyt rizikového chování není na naší škole příliš častým jevem, a proto i do budoucna se budeme snažit tento trend zachovat. I nadále budeme spolupracovat s již zmíněnými organizacemi, podávat žákům informace o projevech rizikového chování a způsobech, jak a kde si říci o pomoc v případě výskytu některého z rizikových faktorů v jejich životě. Hlavním úkolem je navázat na činnost ŠMP (opět navázat spolupráci s organizacemi poskytujícími programy školské primární prevence), specifikovat tuto funkci pro žáky, naučit je říci si o pomoc v případě PRCH a pokračovat v preventivních

aktivitách, které byly bohužel z důvodu personální situace v předchozích letech nedostatečné.

Cíle školní preventivní strategie

Cíl strategie

- cílená podpora zdravého životního stylu
- rozvoj pozitivního klimatu školy a v jednotlivých třídách
- zvyšování odolnosti žáků vůči rizikovým projevům chování
- snížení výskytu rizikových projevů chování
- podpora vzdělávání pedagogů v oblasti primární prevence a zvyšování jejich kompetencí v této oblasti (např. metodika vedení třídnických hodin, prevence syndromu vyhoření apod.)
- podpora a rozvoj spolupráce se zákonnými zástupci žáků
- včasná intervence v případech výskytu rizikových projevů chování

1. Dlouhodobé cíle

- výchova žáků ke zdravému životnímu stylu
- vytváření pozitivního sociálního klimatu třídy – vytváření bezpečného prostředí a podmínek podporujících důvěru a komunikaci
- začleňování nově příchozích žáků (a cizinců) do skupiny vrstevníků
- podpora zdravého sebevědomí, sebedůvěry a sebpřijetí žáků, budování pozitivního vztahu k vlastnímu tělu
- výchova žáků k péči o duševní i fyzické zdraví
- zavedení jednotného systému koordinace činností v oblasti primární prevence (efektivní spolupráce vedení školy, výchovného poradce a metodika prevence)
- funkční informační systém pro realizaci preventivních opatření a působení na žáky

2. Střednědobé cíle

žák

- vyhledání pomoci – odbourání strachu a obav hovořit o problémech s třídním učitelem, se školním metodikem prevence, výchovným poradcem, budování důvěry
- zlepšení komunikace a kooperaci ve třídách; rozvíjet pozitivní vztahy mezi žáky; odbourávat sociální a rasovou nesnášenlivost – seznamovat s jinými kulturami, vzájemný respekt a tolerance; multikulturnost
- zlepšování komunikace žák-učitel a žáků mezi sebou realizací výuky komunikačních a sociálních dovedností
- BESIP – předcházení úrazům, nehodám; dítě – účastník silničního provozu
- zapojení do výzdoby školy

- vytváření návyků vhodného využití volného času, udržování dobrých přátelských vztahů
- pokračovat ve spolupráci s MŠ (Den dětí, divadelní představení aj.)

pedagog

- průběžné zjišťování klimatu tříd a vytipování žáků s problematickými vztahy
- zlepšování vztahů mezi pedagogy organizací neformálních setkání
- nabízet dětem zájmové kroužky organizované školou či v okolí (Na patře Údlice)
- pokračování v pravidelných třídnických hodinách
- podchycování rizikových projevů a forem chování
- seznámení žáků s problematikou rizikových projevů a forem chování (vhodnými metodami přiměřenými věkovým zvláštnostem dětí); jejich dopad na zdraví, psychiku a život člověka

rodič

- průběžně informovat o preventivních aktivitách i výskytu rizikového chování
- nabídnout odbornou pomoc
- úzká spolupráce rodič-učitel
- pořádání přednášek pro rodiče (v případě zájmu)
- organizace společných akcí pro rodiče a žáky (např. piknik, tvoření rodičů s dětmi apod.)

3. Krátkodobé cíle

žák

- účast na projektových dnech a třídnických aktivitách (individuální – v rámci jednotlivých tříd, i celoškolské akce)
- spolupráce žáků ve třídě
- spolupráce tříd 2. a 1. stupně
- aktivní zapojení žáků na besedách a peer programech
- zapojení žáků do mimoškolních projektů
- účast na adaptačních a kohezivních akcích

školní metodik prevence a výchovný poradce

- sociometrická vyšetření v problémových třídách ve spolupráci s PPP
- vytipování jedinců s problematickými vztahy a práce s nimi, vzájemná spolupráce s výchovným poradcem a PPP
- pokračování schůzek školního poradenského pracoviště v intenzitě 1x měsíc
- pokračování spolupráce s obcí Údlice, Policií ČR, PPP Chomutov a dalšími organizacemi
- pokračování ve vedení deníku metodika prevence
- pravidelný systém dotazování se na efektivitu těchto akcí, spokojenost s nimi
- na provozní poradě seznámit pedagogy s ŠPS, PPŠ a dalšími dokumenty a akcemi v rámci primární prevence

pedagog

- organizace neformálních setkání pedagogů mezi sebou – např. posezení před Vánocemi, před koncem školního roku apod.
- zajištění nástěnky pro informovanost žáků, učitelů, rodičů
- realizace pravidelných třídnických hodin
- doplňování materiálů s preventivní tematikou pro pedagogické pracovníky (disk U – složka Metodik prevence)

rodič

- informovat se prostřednictvím třídních schůzek a internetových stránek o dění ve škole
- spolupráce s TU
- včasné a řádné omlouvání absence

vedení školy

- dát ŠPS, PPŠ a krizový plán na stránky školy
- podpora preventivních aktivity školy
- umístování informace a fotografie z preventivních akcí na stránky školy
- podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence, vedení třídnických hodin apod.

ostatní pracovníci školy

- zajistit bezpečnost žáků
- dbát, aby do školy nevníkla cizí osoba
- pozorovat dění o přestávkách a předcházet projevům rizikového chování

Datum: 25. 10. 2024

Jméno a podpis ředitele školy: Mgr. Jiří Chloupek

Jméno a podpis školního metodika prevence: Mgr. Markéta Mládková

Legislativní východiska pro realizaci preventivní strategie

Zákony:

- **561/2004 Sb.** Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění
- **562/2004 Sb.**
Změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona
- **563/2004 Sb.**
Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů v platném znění
- **359/1999 Sb.**
Zákon o sociálně-právní ochraně dětí v platném znění
- **91/1998 Sb.**
Zákon o rodině v platném znění
- **379/2005 Sb.**
Zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů v platném znění
- **65/2017 Sb.**
Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- **116/2011 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb.
Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních v platném znění
- **147/2011 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb.
Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- **317/2005**
Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků v platném znění
- **72/2005**
Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Přehled základních školských dokumentů pro oblast prevence kriminality a RPCH u dětí a mládeže:

- **Č.j.: 20 006/2007-51**
Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních
- **Č.j.: 21291/2010-28**
Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT)
- **Č.j.: 22294 /2013-1**
Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- **Č.j.: 14 423/99-22**
Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
- **Č.j.: 24 246/2008-6**
Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních
- **Č.j.: 10 194/2002-14** Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- **Č.j.: 25 884/2003-24**
Spolupráce předškolních zařízení škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
- **Č.j.: 11 691/2004-24**
Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu
- **MŠMT ČR, odbor pro mládež 2001**
Školní preventivní program pro mateřské a základní školy a školská zařízení

Národní strategie:

- Národní strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2019-2027
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027